

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien yhteisöllisen asumisen sisältöä

Aluevaltuusto 28.10.2025 § 97

Selostus

Valtuuston kokouksessa 28.10.2025 on jätetty valtuustoaloite Yhteisöllisen asumisen sisältö

Aloitteen on jättänyt kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä ja sen ovat allekirjoittaneet Vuokko Syväntö, Elise Oikari, Päivi Räsänen, Antti Ahonen, Kylli Kylliäinen ja Johanna Häggman.

Valtuustoaloite:

"Vanhuuden asumisen kivijalkoina ovat koti, kotihoito ja asiakasohjaus. Nyt on kuitenkin niin että muutaman minuutin kotihoitoon käynti vanhuksen kotona ei riitä vanhuksen mielen hyvinvoinnin tarpeisiin vaan ainoastaan varmistamaan vanhuksen perushoidon fyysiset tarpeet.

Yksinäisyyden ja vanhuksen sairauteen liittyvät epävarmuuden tunteet aiheuttavat lukuisia ambulanssireissuja. Tähän arjenhallinnan tarpeeseen on hyvinvointialue tarjonnut Yhteisöllistä asumista, jossa vanhus saa tukea ja sosiaalisia kontakteja päiväsaikaan joko lyhytaikaisilla jaksoilla tai pitkäaikaisempaa sijoituksena Yhteisölliseen asumisyksikköön. Teoriatasolla suunnitelma on hyvä.

On kuitenkin huomioitava kolikon toinen puoli. Vanhukselle muutto pois omasta kodista on jo ensimmäinen trauma. On oletettavaa, että asuminen Yhteisöllisen asumisen yksikössäkin tulee olemaan välivaihe vanhuksen asumisjärjestelyissä. Edessä on vielä yksi muutto ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, jolloin vanhuksen elämän loppusuora muodostuu muutoista, luopumisesta ja elämänhallinnan murentumisesta.

Toinen tärkeä kysymys on, mitä yhteisöllisen asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta on ja kuka sitä tekee? Jotta yhteisöllisen asumisen arki olisi muutakin kuin TV:n yhdessä katsomista, tarvitaan arjenaktivointiin ja vanhuksen yhteisöllisyyden tukemiseen siihen koulutettu ohjaaja. Ammattitaitoisen ohjaajan toimesta aikaan orientoituminen, ohjattu ryhmätoiminta ja yksilökuntoutus taiteen ja kulttuurin keinoin huomioiden muistikuntoutus, Tuntema -kohtaamisen malli sekä muut sosiokulttuurisen kuntoutuksen keinot tuottaisi maksimaalisen yhteisöllisen asumisen hyödyt.

Kristillisdemokraatit esittävät, että Yhteisöllisen asumisen sosiaalisen kanssakäymisen edistävästä toiminnasta tehdään tarvittava suunnitelma sisältäen siihen tarvittavan henkilöstömitoituksen."

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 132 § 1-2 mom.

Aluehallituksen päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano**Muutoksenhaku**

Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluehallitus 03.11.2025 § 370

Valmistelija

hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396,
katja.tommiska@omahame.fi

Selostus

Aluevaltuuston kokouksessa 28.10.2025 on jätetty valtuustoaloite koskien yhteisöllisen asumisen sisältöä.
(JS)

**Toimivallan peruste
Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys**

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 132 §

Aluehallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen ikäihmisten palveluiden toimialalle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano**Muutoksenhaku**

Ei muutoksenhakuoikeutta

Vanhusneuvosto 27.03.2026 § 13

Valmistelija

ikäihmisten palveluiden vs. toimialajohtaja Jorma Haapanen
puh. 0405389357, jorma.haapanen(at)omahame.fi
kotihoiton tulosaluejohtaja Anne Hintsala, puh. 0406766249
anne.hintsala(at)omahame.fi
asiantuntija Mari Nummela, puh. 040330 6150
mari.k.nummela(at)omahame.fi

Selostus

Hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle kuuluu sosiaali- ja huoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen, jonka tarjontaa on Kanta-Hämeessä tarkoitettu lisätä arviolta noin 50 paikalla vuosittain. Yhteisöllinen asuminen muodostaa kuitenkin vain osan ikäihmisten asumisen kokonaisuudesta, eikä se yksin vastaa alueen moninaisiin asumistarpeisiin. Kanta-Hämeen kunnissa on

tarvetta myös muunlaisille ikäihmisille suunnatuille asumisratkaisuille, kuten erilaisille senioriasumisen muodoille, ja kunnilla on keskeinen rooli näiden kehittämisessä.

Sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen on valtakunnallisesti vielä varsin uusi palvelumuoto, jonka palvelusisältöä ja toteuttamistapoja tullaan täsmentämään tulevien vuosien aikana. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella yhteisöllisen asumisen palvelun sisältö, toteuttamistavat sekä resurssit on määritetty yhteisöllisen asumisen palvelukuvauksessa, jota toteutetaan asiakaslähtöisesti yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman perusteella. Tavoitteena on, että ikääntynyt henkilö siirtyy yhteisölliseen asumiseen oikea-aikaisesti ja saa siellä riittävän ja yksilöllisen tuen siten, että asuminen mahdollistaa turvallisen elämän samassa kodissa elämän loppuvaiheeseen saakka ilman tarvetta myöhemmille muutoksille asumismuodossa.

Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta (SKE-toiminta) on olennainen ja lakisääteinen osa sosiaalihuoltolain mukaista yhteisöllistä asumista. Palvelukuvauksessa (päivitetty 12/2025) on määritetty SKE-toiminnan tavoitteet, sisällöt, järjestämistavat sekä toimintaan osallistuvan henkilöstön määrä ja osaamisvaatimukset.

Palvelukuvauksen mukaan SKE-toiminta tulee olla monipuolista, jotta se ylläpitää ja edistää asiakkaiden fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä toimintakykyä. SKE-toiminta on aina ryhmämuotoista ja tukee osallistujien vuorovaikutusta ja keskinäisiä suhteita. SKE-toiminta tulee olla tavoitteellista ja sitä pitää kehittää jatkuvasti. SKE-toiminta ja yhteisöllisyys ovat osa yhteisöllisen asumisen yksikön arkea. Asiakkaat nähdään oman elämänsä asiantuntijoina ja heillä on oikeus päättää omasta arjestaan. Asiakkaaseen tulee tutustua heti hänen muuttaessaan. Asiakkaan omahoitaja (tai muu vastaava henkilökuntaan kuuluva) haastattelee asiakkaan. Asiakkaan elämänhistorian, henkilökohtaisten voimavarojen, kiinnostuksenkohteiden sekä yhteisölliseen toimintaan ja uuteen asuinympäristöön liittyvien odotusten tunnistaminen on keskeistä palvelujen laadun ja yksilöllisyyden varmistamisessa.

Asiakkaan osallisuuden ja toimijuuden vahvistaminen ja siihen liittyvät tuen tarpeet tulee huomioida osana hänen yksilöllistä toteuttamissuunnitelmaansa. Omahoitaja ja SKE-toiminnan ohjaaja yhdessä asiakkaan kanssa suunnittelevat hänen tarpeidensa ja toiveidensa mukaan, miten usein tapahtuvaan ja millaiseen SKE-toimintaan asiakas on halukas osallistumaan. Yhteisöllisen asumisen henkilöstö on tietoinen saatavilla olevasta SKE-toiminnasta ja aktiivisesti kannustaa asiakkaita osallistumaan siihen, huomioiden sekä asiakkaiden yksilölliset toiveet, että voimavarat. Jos asiakas tarvitsee yksilöllistä saattoapua osallistuakseen toimintaan, tuen tarve arvioidaan ja mahdollinen saattoapu sisällytetään kotihoidon palveluaikaan kuntouttavana toimintana. Asiakkaiden muistuttaminen ja paikalle kutsuminen ovat SKE-toiminnan ohjaajan tai muun vastuhenkilön tehtäviä.

Sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa järjestetään viikko-ohjelman mukaisesti, ja ohjelma tulee olla asiakkaiden saatavilla viimeistään viikkoa ennen toiminnan alkua. Sosiaalista kanssakäymistä tukeva toimintatuokio toteutetaan vähintään viitenä päivänä viikossa. Viikko-ohjelmaan sisältyvän toiminnan minimikesto on 30 minuuttia kerrallaan. Lisäksi voidaan järjestää myös lyhyempiä toimintatuokioita tarpeen mukaan. Toimintaa voidaan toteuttaa osittain yhteisesti talon

muiden asukkaiden / yksiköiden kanssa esimerkiksi järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia, joissa ovat mukana senioriasumisen sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaita. Yhteisöllisen asumisen asiakkaille on järjestettävä vähintään kaksi omaa viikoittaista toimintatuokiota, jotka kohdistetaan erityisesti heille. Näissä tuokioissa otetaan huomioon asiakkaiden yksilölliset toiveet, tarpeet ja tavoitteet. Toimintaa järjestetään vaihtelevasti sisä- ja ulkotiloissa. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan vuodenkiertoon liittyvät teema- ja juhlapäivät. Asiakkaat voivat käyttää yhteisiä tiloja myös omaehtoisiin kokoontumisiin ohjatun toiminnan ulkopuolella, johon heitä myös tuetaan ja kannustetaan. Yhteisöllisen asumisen yksiköissä on esillä tavaroita ja tarvikkeita, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä ja jumppavälineitä, joita saa lainata ja käyttää yhteisten pelisääntöjen mukaisesti silloinkin, kun henkilökunta ei ole paikalla. Tarvittaessa henkilökunta opastaa välineiden käytössä, esimerkiksi osana SKE- toiminnan tuokiota.

Erilaisia SKE-toiminnan järjestämistapoja:

Yksikössä voi olla tehtävään nimetty oma SKE-toiminnan ohjaaja tai yhteinen ohjaaja muiden ikääntyneiden palveluiden yksiköiden kanssa (esim. toinen asumisyksikkö tai päivätoiminnan yksikkö). Asiakkaat voivat osittain osallistua toisen, lähellä olevan ikääntyneiden palveluyksikön toimintaan sovitun aikataulun mukaisesti. Tällöin varmistetaan, että molempien asiakasryhmien tarpeet ja tavoitteet otetaan huomioon sekä henkilöstö on tietoinen niistä. Toiminta sisällytetään kummankin yksikön viikko-ohjelmaan. Sosiaalista kanssakäymistä edistävässä toiminnassa voidaan käyttää ulkopuolisia toimijoita (esim. vapaaehtoiset ja järjestöt). Vastuu toiminnan turvallisesta toteuttamisesta ja kokonaisorganisoinnista säilyy yksikön henkilökunnalla. Osa yhteisöllisen asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävästä toiminnasta voidaan järjestää etähoivateknologian avulla. Työntekijän on kuitenkin oltava läsnä asiakkaiden kanssa.

SKE-toiminnan koordinointi ja kehittäminen:

Yksikössä tulee olla tehtävään nimetty oma SKE-toiminnan ohjaaja tai yhteinen ohjaaja muiden ikääntyneiden palveluiden yksiköiden kanssa. SKE- toiminnan ohjaajalla tulee olla koulutuksensa tai kokemuksensa perusteella riittävät taidot ja kyky edistää yksikön asiakkaiden toimijuutta ja osallisuutta, sekä yhteisöllisyyttä arjessa. SKE- toiminnan ohjaajalla on vastuu koordinoida ja kehittää yksikön yhteisöllistä toimintaa ja toimia yhteyshenkilönä talossa yhteisöllistä toimintaa toteuttavien tahojen kanssa, esim. yhdistystoimijat, kolmannen sektorin toimijat jne. Yhteyshenkilö huolehtii, että yhteisöllisestä toiminnasta tiedotetaan ja asiakkaila on mahdollisuus valita ja osallistua haluamaansa toimintaan. SKE: n toiminnan ohjaaja tekee yhteistyötä tilaajan kanssa sekä tuntee talon yhteisöllisyyden tilanteen ja asukkaat. Yhteisöllisyys ei tarkoita vain sosiaalista kanssakäymistä tukevien toimintatuokioiden järjestämistä ja niihin osallistumista. Yhteisöllisyyden luominen ja vahvistaminen yksikössä ei ole yksin yhteisöllisen toiminnan SKE toiminnan ohjaajan vastuulla, vaan kaikki yhteisöllisen asumisen yksikössä työskentelevät sitoutuvat yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Kaikessa arjen toiminnassa huomioidaan yhteisöllisyyden lisäämisen ja tukemisen periaatteet.

Asiakkaila on mahdollisuus osallistua yksikön toiminnan suunnitteluun ja sitä koskevaan päätöksentekoon. Yhteisöllisen asumisen yksikössä tulee toimia asukasraati, jonka toimintaan kaikilla asukkailla on mahdollisuus osallistua. Asukasraati kokoontuu säännöllisesti kuukausittain. Asukasraati

tarjoaa asukkaille mahdollisuuden tuoda esiin näkemyksiään toiminnan kehittämisen suunnasta. Asukasraadin toiminnasta laaditaan dokumentaatio, kokousmuistioiden muodossa, jotka tulee saattaa asukkaiden saataville. Yhteisöllisen toiminnan sekä asukasraatien toteutumista valvoo hyvinvointialue.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lyhytaikaisessa yhteisöllisessä asumisessa järjestetään muutaman kerran viikossa ohjattuja toimintatuokioita henkilöstön toimesta ja yhteiset tilat tukevat asukkaiden välistä kanssakäymistä.

Yhteisöllisen asumisen yksiköt valvovat toimintansa laatua, turvallisuutta ja asianmukaisuutta pääasiassa omavalvonnalla, kuten muissakin sosiaalihuollon yksiköissä. Yhteisöllisen asumisen omavalvontasuunnitelmasta pitää käydä ilmi sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan sisältö ja palvelun tuottamisen resurssit. Toiminnan sisältö ja asiakkaiden palvelujen tarve määrittää toteutukseen osallistuvan henkilöstön määrän ja osaamisvaatimukset. Hyvinvointialue huolehtii sosiaalista kanssakäymistä tukevan toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta Lupa- ja valvontaviraston (lvv) sekä yhteisöllisen asumisen palvelukuvauksen edellyttämällä tavalla ohjaus- ja valvontakäyntien yhteydessä.

Edellä esitetyn perusteella todetaan, että Kanta-Hämeen hyvinvointialueella yhteisöllisen asumisen nykyinen palvelukuvaus ja toimintamalli vastaavat valtuustoaloitteessa esitettyihin tarpeisiin sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan sisällön, suunnitelmallisuuden ja henkilöstöresursoinnin osalta. Tämän vuoksi erillisen uuden suunnitelman laatiminen ei ole tarpeen, vaan toiminnan kehittäminen jatkuu osana olemassa olevaa yhteisöllisen asumisen palvelukokonaisuutta.

Liitteenä yhteisöllinen asuminen -kuvaus.

Puheenjohtajan päätösesitys

1. Vanhusneuvosto merkitsee asian tiedoksi.
2. Puheenjohtajisto valmistelee käydyn keskustelun perusteella lausuntoluonnoksen, jonka jälkeen lausunto lähetetään sähköpostilla jäsenille kommentoitavaksi määräajassa. Jäsenten kommentoinnin jälkeen puheenjohtajisto lähettää lausunnon eteenpäin.

Päätös

Vanhusneuvosto

1. päätti merkitä asian tiedoksi.
2. päätti että puheenjohtajiston valmisteleva lausuntoluonnos molempiin yhteisöllisen asumisen valtuustoaloitteisiin lähetetään kokouksen jälkeen jäsenille ja varajäsenille kommentoitavaksi määräajassa, jonka jälkeen puheenjohtajisto viimeistelee lausunnon kommenttien ja kokouksessa käydyn keskustelun perusteella. Viimeistelty lausunto lähetetään vielä jäsenille nähtäväksi ennen lausunnon eteenpäin lähettämistä.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 50

Valmistelija ikäihmisten palveluiden vs. toimialajohtaja Jorma Haapanen, puh 040 538 9357, jorma.haapanen(at)omahame.fi
kotihoiton tulosaluejohtaja Anne Hintsala, puh. 040 676 6249, anne.hintsalas(at)omahame.fi
asiantuntija Mari Nummela, puh. 040 330 6150 mari.nummela(at)omahame.fi

Selostus Hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluu sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen, jonka tarjontaa on Kanta Hämeessä tarkoitus lisätä arviolta noin 50 paikalla vuosittain. Yhteisöllinen asuminen muodostaa kuitenkin vain osan ikäihmisten asumisen kokonaisuudesta, eikä se yksin vastaa alueen moninaisiin asumistarpeisiin. Kanta Hämeen kunnissa on tarvetta myös muunlaisille ikäihmisille suunnatuille asumisratkaisuille, kuten erilaisille senioriasumisen muodoille, ja kunnilla on keskeinen rooli näiden kehittämisessä.

Sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen on valtakunnallisesti vielä varsin uusi palvelumuoto, jonka palvelusisältöä ja toteuttamistapoja tullaan täsmentämään tulevien vuosien aikana. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella yhteisöllisen asumisen palvelun sisältö, toteuttamistavat sekä resurssit on määritelty yhteisöllisen asumisen palvelukuvauksessa, jota toteutetaan asiakaslähtöisesti yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman perusteella. Tavoitteena on, että ikääntynyt henkilö siirtyy yhteisölliseen asumiseen oikea aikaisesti ja saa siellä riittävän ja yksilöllisen tuen siten, että asuminen mahdollistaa turvallisen elämän samassa kodissa elämän loppuvaiheeseen saakka ilman tarvetta myöhemmille muutoksille asumismuodossa.

Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta (SKE-toiminta) on olennainen ja lakisääteinen osa sosiaalihuoltolain mukaista yhteisöllistä asumista. Palvelukuvauksessa (päivitetty 12/2025) on määritelty SKE-toiminnan tavoitteet, sisällöt, järjestämistavat sekä toimintaan osallistuvan henkilöstön määrä ja osaamisvaatimukset.

Palvelukuvauksen mukaan SKE-toiminta tulee olla monipuolista, jotta se ylläpitää ja edistää asiakkaiden fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä toimintakykyä. SKE-toiminta on aina ryhmämuotoista ja tukee osallistujien vuorovaikutusta ja keskinäisiä suhteita. SKE-toiminta tulee olla tavoitteellista ja sitä pitää kehittää jatkuvasti. SKE-toiminta ja yhteisöllisyys ovat osa yhteisöllisen asumisen yksikön arkea. Asiakkaat nähdään oman elämänsä asiantuntijoina ja heillä on oikeus päättää omasta arjestaan. Asiakkaaseen tulee tutustua heti hänen muuttaessaan. Asiakkaan

omahoitaja (tai muu vastaava henkilökuntaan kuuluva) haastattelee asiakkaan. Asiakkaan elämänhistorian, henkilökohtaisten voimavarojen, kiinnostuksen kohteiden sekä yhteisölliseen toimintaan ja uuteen asuinympäristöön liittyvien odotusten tunnistaminen on keskeistä palvelujen laadun ja yksilöllisyyden varmistamisessa.

Liitteenä hyvinvointialueen vanhusneuvoston kannanotto.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämen hyvinvointialueen hallintosäätö 13.4 § kohta 4

**Vs. toimialajohtajan/
ikäihmisten palvelut
päättösesitys**

Elämänkaarilautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.
2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluehallitus 10.08.2026
734/00.01.03.00/2025

Valmistelija

hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396,
katja.tommiska@omahame.fi

Selostus

Elämänkaarilautakunta on osaltaan antanut vastauksen valtuustoaloitteeseen koskien yhteisöllisen asumisen sisältöä. (JH)

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäätö 132 §

**Hyvinvointialuejohtajan
päättösesitys**

Aluehallitus

1. päättää hyväksyä valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen omalta osaltaan ja
2. esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi ja toteaa lisäksi, ettei aloite anna aihetta muihin kuin vastauksessa mainittuihin toimenpiteisiin ja että valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös

Täytäntöönpano

Päättösesitys / aluevaltuusto

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta